

Olvasmányok, emlékek, élmények

Budapest, 2019. augusztus. 18.

Elvégeztem egy már-már tudományosnak nevezhető kísérletet: három megyei lap ugyanazon számait olvasva, az újság második oldalán szinte centire azonos helyen betördelve két sajtóanyagra bukkantam. Az egyik közvetlen, újabb menekülthullámmal riogatott, a másik Donáth Anna momentumos EU-parlamenti képviselő arcképével illusztrálta a már régebben felröppent, Donáth László lelkészhez kapcsolt állítólagos szexuális zaklatási ügyet. A korábbi változatokhoz képest azonban ezúttal nem a lelkész apát vették gyanúba, hanem Donáth Annát azzal, hogy ő viszont egy nála fiatalabb lányt kísérelt volna meg elcsábítani. Az apa karaktergyilkosságról, politikai sajtótámadásról beszélt, míg az állítólagos érintett állítólag beperelte. Donáth Anna ezzel szemben maga indított eljárást, hogy bíróság előtt tisztázza a szerinte alaptalan gyanúsítást.

Az említett vidéki lapokból idézett cikkeket – mégpedig mind a migránsnyomulásról, mind pedig a kettős abúzusról szólót – szerző gyanánt bizonyos „MW” jegyezte, vagyis a Mediaworks Zrt., amely egyben több megyei újság kiadója. Az általam böngészett lapok egyéb anyagai zömmel helyi jelentőségű híreket közölnek falunapról, csülökfesztiválról, mezőgazdasági sikerekről, kulturális eseményekről, s nem hiányzik belőlük a különben szintén egyenszövegű időjárás-jelentés, moziműsor és horoszkóp sem. A különféle rovatokban az írók teljes névvel vagy rövidítéssel szerepelnek. Hetente egyszer, ingyen s bérmentve kapja meg az olvasó az *Előretolt Helyőrség* című folyóiratot, amely a Magyar Írók Szövetségének orgánuma, s mintegy esztétikai ellensúlyt próbál képezni a liberális irodalmi sajtóval szemben.

Ámde térjünk vissza a Donáth László, illetőleg Anna történetéhez, az *Origo*, a *Riposzt*, a 888 is úgy fogalmazott, „híre ment”, majd a kormány médiában is elterjedt, hogy a lelkész a lelki gondozása alatt álló szeretetotthonban dolgozó női alkalmazottakat testileg háborgatta volna. Elfogulatlan olvasó a vádat akár el is hihette, hiszen ilyesmi előfordult már a világtörténelemben, ráadásul az utóbbi években lángra kapott #MeToo-lázba is beilleszthető volt, amelynek során kétségbevonhatatlan ügyekre is fény derült. Csakhogy a híresztelés két irányban is hízni kezdett. Egyrészt hamarosan kiegészült azzal a leleplezéssel, hogy a lelkésznek egy, sőt több házasságon kívüli gyermeke van, ami azért önmagában nem tekinthető az abúzussal egyenértékű véteknél. Másrészt mind gyakrabban bukkant fel a hírközlésben Donáth Anna neve, mintha neki bármi köze lenne az apja terhére rótt vélelmezett cselekményekhez. Végül pedig mintegy a kampány – legalábbis eddigi – megkoronázásaként megtudhattuk, hogy Donáth Anna a Sziget Fesztivál után szexuális ajánlatot tett egy fiatalos takarítólánynak. A legfurcsább az egészben az volt, hogy mindmáig egyetlen áldozat sem vállalta névvel az érintettségét.

Kissé naivan hangozna a kérdés, hogy ha már van anonim feljelentés, van egyházi és rendőrségi vizsgálat, miért nem várja ki az *Origo*, a *Riposzt* vagy a 888 és a kormányképernyő a tényállás tisztázását. Hát éppen azért nem várja ki, mert az utóbbi évek számtalan rágalmozási ügyéből egyértelműen kiderül, hogy a jogszolgáltatás megállapíthatja a tényeket, de nem tud példásan érvényt szerezni a döntésnek. Kötelezheti ugyan egyik vagy másik hírforrást helyreigazításra, kiszabhat pénzbüntetést, de a nyilvánosan elhangzott, dehonesztáló, mégoly hazug állítás is megragad a médiafogyasztók tudatában. Még kevesebb eséllyel kecsegtet minden olyan kísérlet, amely a lejáratás rugóit próbálja feltárni. Pedig több mint nyilvánvalónak tűnik, hogy bosszúhadjáratról lehet szó. A kormánypárt képtelen elviselni, hogy Brüsszelben akad egy-két magyar EU-képviselő, köztük Donáth Anna, akik legalább külhonban valamelyes gátat szabnak a fideszes nyomulásnak. Ezeket kell morálisan lehetetlenné tenni, s erre kiváló esélyt nyújt a közszellem: még sohasem sülyedt ilyen mélyre a politikai tisztesség árfolyama. Az igazságkeresést lassan már a tény szintjén is felváltja a valószínűségszámítás.

*

1973-ben a kékfényes Szabó László egész oldalas cikket tett közzé a *Nép-szabadságban* Galántai György balatonboglári avantgárd csoportja ellen, amely a helyi tanács engedélyével a romos kápolnában tartotta kiállításait és más formabontó rendezvényeit. Kétségkívül ellenkultúra volt ez a javából, akárcsak a Halász-féle színház, s a közönség is peremre szorult hálósákos értelmiségi fiatalokból állt. Tagadhatatlan, hogy a nyári estén gyanús politikai beszélgetések zajlottak, alkohol fogyott, és szabadtéri szerelmek is szövődtek, noha – nyugtatott meg kétértelműen Szabó László – „tömegszexet senki sem látott a kápolnában. Legalábbis a falubeliek közül.” S itt jött be a nekem oly ismerős történet. Szabó László egyebek között azzal próbálta lejáratni Galántai közönségét, hogy szerinte rovott múltú egyének is akadtak közöttük: „Ezek közül Pór György vezet a két év hat hónapjával, majd jön egy sereg olyan, aki eddig »csupán« rendőrhatósági figyelmeztetést kapott törvényszegéseieért.” Ez utóbbi célzás nem „egy sereg”, hanem Haraszi Miklósra vonatkozott, akit azonban óvakodtak nedvesíteni, mert a *Darabbér* kézírata miatt indított per kapcsán már ismerte őt a nyugati sajtó.

No mármost Pór Gyuri az én gyerekkori barátom, s a sors úgy hozta, hogy a pernek, amelyben ő a két év hat hónapját kapta, magam is vádlott voltam, igaz, csak hetedrendű és enyhe hét hónap felfüggesztett szabadságvesztésre méltattak. Maga Pór kétharmaddal szabadult 1969 szeptemberében. Nem sokkal később, 1970 tavaszán a felszabadulás 25. évfordulója alkalmából az állam közkegyelmet gyakorolt, azt hiszem, akkor engedték ki az utolsó 56-os elítélteket is. Az amnesztiának még abban a mondhatni illiberális rezsimben is volt egy sajátos logikai folyománya: a benne részesültek életrajzukban és beadványaikban nem voltak kötelesek megemlíteni büntetett előéletüket, mi több, az igazságszolgáltatásnak szó szerint „abba a helyzetbe kellett hozni őket”, hogy ezt ne is lehessen velük szemben felhozni. Miután Pór Gyuri a Szabó-cikk olvastán ügyvédhez fordult, s az megerősítette őt

ebben a bizonyosságban. Gyuri erre fel helyreigazítási pert indított a *Nép-szabadság* ellen. Természetesen nem csupán a tulajdon jó hírét védte ezzel, hanem helyzetét is könnyíteni akarta: szabadulása óta ugyanis, ahány helyen megfordult alkalmi munkáért, az állambiztonság mindenüvé követte, és megfosztotta kenyerétől. A ma már hozzáférhető okmányokból kitűnik, hogy a BM ezúttal is minden követ megmozgatott a per akadályozására, s amikor mégis sort kellett rá keríteni, Pór természetesen az írott jog ellenére elveszítette. Ekkor döbrent rá, hogy az a bizonyos két és fél évi verdikt egy életen át kísérni fogja, s ezt elkerülendő, benyújtotta kivándorlási kérelmét. Némi huzavona után az állam fel is emelte a határsorompót, és a *Magyar Közlöny* kisvártatva tudatta az érdeklődőkkel, hogy nevezettet külföldön tanúsított viselkedése miatt megfosztotta állampolgárságától.

Nem is tudom, miért most jutott eszembe ez a történet.

*

A-val egy szép nyári vasárnapon ellátogattunk Erfurtba, ahol első házasságából származó fia folytatja egyetemi tanulmányait. Interneten megrendeltünk egy olcsó szállodát. Kora délután értünk oda, és be akartunk nyitni, ámde a fogadó zárva volt. Első meglepetésünkből ocsúdva mobiltelefonon felhívtuk a megrendelésnél kapott számot. Elmagyarázták, hogy az ajtófélfán van egy automata pénzkiadóra emlékeztető szerkezet a hozzátartozó beszipantó nyílással. Ha ebbe beadjuk a bankkártyát, válaszul kapunk egy cédulát, rajta a titkos kóddal, amelyet beklikkelve kinyithatjuk a szálloda ajtaját. Így is történt. A lift ezek után minden nehézség nélkül felvitt bennünket a harmadik emeletre. Már a megrendelt szoba előtt állva pillantottuk meg a másik titkos kódot, amelynek szezámjára a szoba is feltárult. Utóbb tisztázódott, hogy ezt a zseniális műszaki megoldást kizárólag vasár- és ünnepnapokra rendszeresítették, amikor a személyzet a reggeli órákat kivéve nem tartózkodott a recepciónál.

Eltűnődtem e furcsa csodán, amely a szolgáltatást egyfajta intelligencia-teszttel kapcsolja össze. Miféle korban van szerencsém élni, gondoltam. Diákéveimben már első villanyborotvám használatba vételekor is egy magas civilizáció képviselőjének éreztem magam. Kedvenc olvasmányaim közé tartozott Fehér Klára *A földrengések szigete* című fantasztikus regénye. Ma már mindössze arra emlékszem belőle, hogy a szereplők a – természetesen világméretűen szocialista – jövőben egy televífon nevű készülék révén kommunikálnak egymással, vagyis nemcsak hallják, hanem látják is a másik felet. Tetszett az ötlet, de nem hittem benne. És ma? Mobiltelefon, okostelefon, viber, messenger, tablet, internetes pizzarendelés, Facebook, mondhatni, szép új világ. Csak erőtér legyen hozzá, meg életkedv.